

dict. l. 1. etiam si emptor non possideat rem emptam, sed petat à creditore possidente: et ita tenebant ibi Jacobus de Arena, Cynus, et Albericus, licet Salicetus ibi vult contrarium in quæstione 6.

LEY XXIII. — Por que razones los bienes de algunos son obligados por peños, maguer señaladamente non sea dicho.

Por palabra se obligan las cosas a otro a peños, assi como de suso diximos, e aun calladamente por fecho. E esto seria, como si alguna muger por si, o por otro, o por ella, prometiesse de dar dote a aquel con quien casasse. Ca estonce, todos los bienes della fincarien obligados (1) al marido, e los del otro que la prometiesse de dar por ella, fasta que la pagasse; maguer, quando prometiesse a dar la dote, non y fuesse fecha mencion de fincar los bienes obligados, del vno, nin del otro (a). Otrosi dezimos, que los bienes del marido fincan obligados (2) a la muger, por razon de la dote que rescibio con ella. E aun dezimos, que los bienes (3) de los Guardadores (4) de los huerfanos que son menores de veyntecinco años, fincan todavía obligados a aquellos que los tienen en guarda, desde el dia que començaron (5) a vsar del oficio de la guarda, fasta que les den cuenta e recabdo, de las cosas que touieren dellos. Esso mismo dezimos que deue ser guardado, de los bienes de los omes que resciben el derecho del Rey (6) (b).

(a) Porque es hipoteca tácita ó legal, como establecida por la ley sin expreso convenio de los interesados.

(b) Es decir los recaudadores ó administradores de las rentas del Estado, no del Rey. Con esta disposicion concuerda la L. 6, tit. 19, lib. 3 del F. R.

LEX XXIII. — Contrahitur pignus tacite, ut si quis promittat dotem viro, vel vir uxori ad restituendam dotem: idem de bonis tutoris, vel curatoris minorum à die, qua inceptit uti administratione bonorum, donec satisfaciatur: item procurantis Regis jura sunt tacite (licet nihil conveniant) obligata. Hoc dicit.

(1) *Obligados*. Non tamen in hac tacita hypotheca vir habebit privilegium praelationis adversus cæteros creditores, sicut habet mulier; cum hoc non reperitur jure cautum, ut notat Azo C. de rei uzor. action. in summa in fin. et Gloss. in l. unica, §. sed ut plenius, C. eod. ubi et Salic. per quem vide, quid si secundus maritus stipuletur dotem ab hæredibus primi.

(2) *Fincan obligados*. Adde dict. §. sed ut plenius, et l. 17. tit. 11. 4. Partita: et vide per Alber. in dict. §. quid de bonis socii, si pater, et filius simul dotem receperunt, vel si solus filius accepit in præsentia, et de consensu patris; et vult quod tunc etiam bona socii sint obligata; et dicit ita vidisse servari in practica, et quod tenet Speculator tit. de dote post divort. rest. §. final. versic. quid si filiusfamilias, et sentit Gloss. in l. assidui, in gloss. magna, C. qui potior. in pign. hab. et procedit, quando est filiusfamilias, qui recepit dotem, non si est emancipatus, ut in l. 1. C. de filiofamil. minor. et tradit idem Speculator, quem vide, in dict. §. fin. col. 2. vers. sed pone filius emancipatus: undè cum secundum jura Regni per contractum matrimonii filius liberatur à potestate patris, non tenebitur pater, si filius post matrimonium recipiat etiam de consensu patris. Et procedit ista lex, etiamsi bona sunt minoris, Gloss. et ibi Bald. in lege finali, C. de legit. tut. Bald. in l. col. 2. C. de privilegio dotis, et vide per Baldum novell. in tract. de dote, chart. 22. col. 4. Neque contra dispositionem hujus legis valerit pactum factum tempore quo maritus recepit dotem, quòd ejus bona non sint ob hoc obligata, ut tradit Bald. in l. etiam C. ad Vellejan. per quem vide, quid si pactum sit juratum: vide eundem Bald. in l. col. 2. C. de primil. dotis, et per Bald. novell. in tractat. de dote, fol. 24. col. 2. Et an virtute hujus tacite hypothecæ agatur contra debitorem mariti, vide Bald. in l. si pro te, in fin. C. de dotis promiss. Alberic. et Bald. in l.

hæredem, C. de hæred. action. Et licet pro securitate dotis aliqua res specialiter hypothecata, nihilominus habet locum ista tacita in aliis bonis, vide per Bald. in l. ubi adhuc, col. 4. C. de jure dot. per quem etiam vide, an bona hæredis acceptantis hæreditatem viri sint etiam uxori obligata: vide in 5. col. Et an possit agere mulier per hypothecam, vel alias, contra pannos, vel merces, quas maritus mercator vendidit, vide per eundem Bald. ibidem, et per Doct. de Palac. Rube. in repet. cap. per vestras, super text. column. 138. Nota etiam, quod propter accessiones dotis bona mariti sunt hypothecata; vide per Bald. in auth. ei qui jurat, C. de bon. auctor. judic. possid. col. 45. et à quo tempore incipiat ista hypotheca, an à tempore promissionis, et contracti matrimonii, vel à tempore solutionis, vide per Bald. in l. assiduis, C. qui potior. in pign. habeant, et per Bald. novell. in tractat. de dote, charta 51. col. 2. et charta 54. et 45. col. 1. Et nota, quòd si extraneus dotans paciscatur sibi dotem restitui, tunc non habebit hanc tacitam hypothecam, quæ datur pro dote; ut in §. fuerat 29. Instit. de action. et tenet Bald. in l. avia, col. 2. C. de jure dot. et Salic. in dict. §. sed ut plenius. Et an in donatione propter nuptias locum habeat tacita hypotheca, vide per Bald. et ejus addition. in l. 2. C. de bonis quæ liber. et Gloss. in l. ubi adhuc, in parte suppositas, C. de jure dot. quæ dicit, quòd sic, et etiam Albericus in dict. l. unica, col. 5. C. de rei uzor. action. Gloss. in l. assiduis ad finem, in verbo suo tempore, C. qui potior. in pign. hab. ubi Gloss. dicit, quòd licet habeat tacitam hypothecam, non tamen ita privilegiatam, ut habet dos; et idem dicit Gloss. in dict. l. ubi adhuc.

(3) *Los bienes*. Tam præsentia, quam futura, cum sit obligatio generalis, l. fin. C. quæ res ping. oblig. pos. Albericus, in l. pro officio. 20. C. de admin. tutor. ad finem: et idem dic de bonis fidejussorum; vel hæredum, ut in l. fin. tit. 16. 6. Part.

(4) *De los Guardadores*. Idem in gerentibus pro tutore, vel curatore, ut notat Gloss. in dict. l. pro officio 20. C. de admin. tutor. de qua ista lex sumpta est, et adde l. fin. tit. 16. 6. Partita. Et cum istæ leges loquantur generaliter, procedent etiam in bonis dotalibus matris, vel aviarum tutricis, ut et latè comprobatur Socin. cons. 126. 4. vol. incipit diligenter puncti narratione considerata, et Decius cons. 549. eod. fin. Et adde, idem esse in bonis administratoris Reipublicæ, ut notat Gloss. in l. fin. C. de bonis debitor. civit. lib. 41. et Joan. de Plat. in l. 2. C. de jure Reipubl. lib. 11. undè et bona magistratum erunt obligata pro eorum administrationibus, ut et tenet Alber. in dict. l. pro officio. Et an bona patris, qua administravit aliqua bona filia, relicta pro dote per avum maternum, sint tacite obligata filia pro mala administratione, vide per Bald. novellum in suo tractatu de dote, fol. 47. col. 2. vers. octavum speciale, qui tenet, quòd non, ex quo in talibus bonis pater non est legitimus administrator; et quia administravit, ut pater, non ut legitimus administrator: si tamen, secundum eum, pater crederet se etiam in his bonis legitimum administratorem, et ut talis administraret; tunc ejus bona essent obligata, per id quòd dixi in principio hujus gloss. Nota etiam, quòd bona tutoris, et curatoris dati ad litem, sunt tacite obligata minoribus, ut est bonus text. neque alibi, secundum Bald. ibi, expressior invenitur, in l. properandum 15. §. fin. C. de judic. et idem Bald. in l. 2. C. qui dari tutor. poss. bona tamen procuratorum, vel actorum, non sunt tacite hypothecata, ut in dict. §. fin. et ibi etiam notat Bald. bona etiam fidejussorum, et hæredum tutoris, sunt obligata minori, vel ejus hæredi: vide l. fin. tit. 16. 6. Part. et quæ ibi dixi. Sed quid de bonis curatoris furiosi, vel prodigi? an sint tacite hypothecata? Videtur, quòd non, per text. in l. de creationibus 27. C. de episcop. audient. ubi lex vult, quòd talis curator expressè obliget bona sua, et sic innuit, quòd non sunt tacite obligata, facit etiam l. et mulieri 15. §. 1. D. de curator. furios. et l. 2. D. eo qui pro tutor. et l. final. §. sed cum antiquitas 4. C. de curator. furios. facit etiam pro hoc ista lex Partitarum, cum dicit: *Guardadores de los huerfanos*, et sic, quòd noluit idem esse in aliis curatoribus. Sed in contrarium facit, quod etiam contra ratorem adulti est hoc privilegium tacite hypothecæ, ut hic, et in dict. l. pro officio; et cum idem privilegium extendatur contra protutorem, eadem ratione videtur extendi contra eum, qui ut curator gerit, cum sit eadem ratio, argum. l. si libellum 1. C. de divers. rescript. et in hanc sententiam inclinatur relatus ibi ab Alberico, in l. idem privilegium, D. privil. creditor. ubi et subdit, quòd eadem ratione videtur idem in omnibus aliis, qui per alios reguntur, et gubernantur, cum plenam administrationem dicantur

tur habere; ut in l. inter bonorum 48. D. de admin. tutor. Ad hoc etiam gloss. notabilis in l. 2. C. de curator. furios. quòd omnia privilegia concessa minoribus extenduntur etiam ad furiosos, et mente captos. Et ad dictam l. de creationibus potest dici, quòd sit speciale in illa cura, ut sine expressa obligatione bonorum curator non possit administrare, licet in aliis curis tacita hypotheca sufficiebat; in illa tamen non sufficeret: ita responderetur ex mente Bald. in l. non aliter, col. 2. D. de adoption. et istam partem vel æquiorum, et justiorum sequor: neque obstat ista lex, quia cum furiosi æquiparentur minoribus, quòd hic statuitur in minoribus, procedit etiam in furiosis, et aliis hujusmodi. Bona etiam prælati sunt tacite obligata pro administratione rerum Ecclesiæ, ut in cap. illud, 12. quæstione 2. et cap. lator, 2. quæst. 7. notat Gloss. et ibi Alb. in cap. ex litteris, de pignor. Bald. in l. si quis presbyter, C. de Episc. et Cleric. in principio. Bona tamen magistratus, qui dedit tutorem pupillo, non sunt obligata ex quasi delicto, vel negligentia, text. est non alibi, secundum Bald. in l. 1. versic. privilegium, D. de magistrat. conven. et Gloss. allegat ad hoc illum text. in l. si tu, et collega, C. de magistrat. conven. Adverte etiam, quòd privilegium, quòd habet pupillus in actione tutelæ, non transmittit ad hæredem, etiam ex se descendentem, Bart. per text. ibi in l. non solum 67. §. fin. de ritu nupt. et adde l. ex pluribus 42. et ibi notata, D. de admin. tutor. et l. dabimus 19. D. de reb. auctor. jud. possid. et Alberic. in dict. l. pro officio in principio. Et an è converso bona minoris sint tacite obligata tutori, vel curatori pro alimentis vel aliis necessariis expensis, vide per Alberic. in dict. l. pro officio concludentem, quòd non, cum hoc jure non reperitur expressum: si tamen debitum sit liquidum, habebit tutor retentionem bonorum, secundum eum.

(5) *Desde el dia que començaron*. Id est, ex eo tempore, quo ceperunt esse tutores, vel curatores: et sic approbatur hic prima opinio Gloss. posita in dicta l. pro officio, et reprobatat secunda opinio ibi posita in gloss. 1. et cui actioni personali accedat tunc ista tacita hypotheca, declarat ibi plenè Salicet.

(6) *Resciben el derecho del Rey*. Adde l. semper 5. §. conductores 10. D. de jure immunit. et infra eod. l. 25.

LEY XXIV. — Como los bienes del padre son obligados en peños al fijo, fasta en aquello que le malmetio de lo suyo; maguer non fuesse obligados por palabra.

Bienes han apartados los fijos, que son suyos (1) propriamente, que los han de parte de su madre (2). E como quier que tales bienes como estos deuen ser en poder del padre (3) (a), e puede esquilmar los frutos (4) dellos, con todo esso, non los deue enagenar en ninguna manera (5). E si por aventura los enagenasse, fincarien por ende obligados, e empeñados al fijo (6) los bienes del padre, despues de su muerte (7), fasta que resciebiesse entrega dellos, de aquellos que el padre le ouiesse enagenado, o malmetido. E si por aventura, en los bienes del padre non se pudiesse entregar, porque fuessen tan pocos (8), que non compliessen, o que los ouiesse el padre embargados, o mal parados en alguna manera; entonce (9) pueden demandar sus bienes a quien quier que los fallen, e deuenlos cobrar. E esto se entiendo, quando non quisieren heredar, nin auer parte en los bienes del padre. Ca si quisiesse heredar en ellos, entonce (10) non podrian demandar los sus bienes propios, a aquellos a quien los ouiesse el padre enagenado, segund que es dicho: porque todos los pleytos derechos (11) que el padre ouiesse fechos, serian tenudos de guardar, e de non venir contra ellos, despues que fuessen herederos.

(a) El padre non conserva toda su vida el usufructo del peculio adventicio de su hijo, sino solamente hasta que este se casa; mas si el padre lo emancipa, retiene la mitad del usufructo en premio

de la gracia concedida. Ley 15, tit. 18, P. 4; L. 48 de Toro; y L. 3, tit. 5, lib. 10 de la N. R.

LEY XXIV. — Licet pater in bonis filii adventitiis habeat administrationem, et usumfructum: si tamen ea alienet, remanent post ejus obitum sua bona tacite obligata, quibus non sufficientibus, ager filius contra quemlibet detentorem bonorum patris, nisi fuerit patris hæres, quia tunc tenetur, quæ pater fecerit servare. Hoc dicit.

(1) *Suyos*. Adde l. 1. C. de bonis matern. et l. cum oportet 6. C. de bonis quæ liber. et l. 5. tit. 17. 4. Part.

(2) *De parte de su madre*. Vel de extranei liberalitate, vel laboribus suis, ut in dict. l. 3. tit. 17. 4. Part. Dicitur etiam adventitium, id, quòd pater promittit filio benemerito, et obligatur pater ex tali promissione, vide per Bart. in l. si tibi decem, §. si pactus, D. de pactis. Et hæreditas proveniens nepoti ex filio emancipato, dicitur adventitia quoad avum etiam paternum, Gloss. in l. si putas, C. de petit. hæred. Et quòd immediatè advocatur à matre, et transit in filios, licet mediante contractu paterno, dicitur etiam adventitium, vide per Bald. in l. col. 2. C. de inoffic. dotib.

(3) *En poder del padre*. Vide in dict. l. 5. tit. 17. 4. Part.

(4) *Los frutos*. Vide in dict. l. 5. et quæ ibi dixi.

(5) *En ninguna manera*. Limita, nisi alienet propter solutionem æris alieni, vel pro solutione legatorum, vel quando res sunt damnosæ, et onerosæ hæreditati, ut in l. fin. §. sin autem æs alienum 4. et in §. ipsum autem filium 5. C. de bonis quæ liber. Et in casibus sic permissis, poterit pater vendere res filii sine decreto judicis, seu alias alienare; licet in tutore requiratur decretum judicis: neque enim absurdum est, si patria potestas, quæ naturalis est, et primitiva, plus possit, quam tutoris potestas: ita tenet Azo C. de bonis quæ liber. in summa, col. fin. versic. et pro conservatione.

(6) *Empeñados al fijo*. Ut rem à patre alienatam, vel ejus pretium consequatur, ut notat Azo C. de bonis quæ liber. in summa, et gloss. 1. in l. cum oportet, §. non autem, eod. tit. Et nota, quòd in casu illicitæ alienationis bona patris sunt obligata, etiam à principio gerendæ administrationis; et sic, si pater antea quam alienaret bona adventitia filii, contraxit debita cum hypotheca, filius erit potior, et præferetur creditoribus: ita declarant Bald. et Paul. per text. ibi in l. cum oportet, 6. §. fin. C. de bonis quæ liber.

(7) *Despues de su muerte*. Non intelligas, hypothecam istam nasci post mortem; quia nascitur à principio, ut dixi in gloss. præcedenti, et habetur in dicta l. cum oportet, §. final. sed quoad ejus exercitium datur post mortem patris, quia antè filius erat impeditus agere: undè idem esset si filius per emancipationem, vel alias liberaretur à patris potestate.

(8) *Tan pocos*. Licet ergò aliqua remaneant bona patris, si non sufficient, poterit agi actione reali.

(9) *Entonce*. Sentit ista lex, quòd si essent bona patris, ex quibus solvi posset filio pretium rei suæ, quam pater alienavit, quòd non possit agere actione reali contra eos, qui à patre titulo emptionis, seu alio habuerunt; quòd videtur durum, et contra l. 1. C. de bonis matern. et l. fin. §. ipsum autem filium 5. C. de bonis quæ liber. undè videtur dicendum, quòd hæc lex non corrigat jura antiqua, neque velit filio (cujus res est illicitè alienata per patrem) tollere rei vindicationem contra possessores; imò quòd ista lex debeat intelligi, et limitari, quando filius elegerit viam agendi ad pretium rei suæ, ut sic agat contra hæredes patris, et etiam hypothecaria contra possessores bonorum patris. Si tamen filius hanc viam noli eligere, sed vellet agere actione reali contra possessores bonorum suorum, quæ pater alienavit, quòd nihilominus possit, dato quòd ex bonis patris posset consequi pretium rerum alienatarum. Vel dic, quòd in casibus, in quibus pater potest alienare, ut dixi superius, valet alienatio, et tuti erunt tunc possessores; si tamen pater non convertit pretium in commodum filii, tunc prius debet agere filius contra bona patris; et si ista non sufficient, tunc agere posset contra possessores bonorum; et quòd ita intelligatur ista lex. Sed huic positioni obstat, quia lex ista, ut patet ex ejus verbis, loquitur in casu, in quo non fuit licita alienatio. Item quia tali casu non videtur agi posse actione reali contra possessores bonorum, ex eo quòd pretium per patrem non fuit conversum in utilitatem filii: hoc enim non debet esse periculo, neque damno emptorum, qui in casu licitè emerunt, argum. l. fin. D. de exercitor. et l. sicut 8. §. illud videamus 8. D. quibus mod. pignus, vel hypot. solv. et ex notatis per Bart. in l. alio, column. fin.

versic. *quæro quid si dicitur, D. de alim. et cibis. legat. et ejus etiam, quod notat Bart. in authent. hoc jus porrectum, vers. quæro dicitur hic, C. de Sacros. Eccles. Licet in contrarium facit, quod notat Alber. in l. fin. §. et si præfatam, C. de jure delib. ubi dicit, quod si hæres, qui vendidit res hæreditarias pro solvendis legatis, vel debitis, pretium in usus suos convertit, quod non erunt tuti emptores, per text. ibi in versic. si vero ibi quarum pretia, etc. et idem ibi per Bald. post Oldral. col. fin. quem vides, et videas bonum text. et ibi Alber. et Bald. in l. magis puto, §. non passim, versic. ne tamen, D. de rebus eor. quæ conferunt ad licentias regias, quæ dantur ad alienandum bona majoris cum subrogatione aliorum honorum. Vel potest dici, quod ista lex intelligatur, quando res alienatæ per patrem consistebant in pondere, numero, vel mensura, ita quod in suo genere recipiebant functionem: ut tunc patre existente solvendo, non possit filius agere adversus emptores, et possessores talium rerum à patre alienatarum: si verò res alienatæ sint tales, quæ in suo genere non recipiant functionem; tunc quia sequeretur absurditas, et inconvenientiens, quod nunc pro alio contra voluntatem filii, cuius res erant, solveretur, filius posset ag. re actione reali contra possessores bonorum, nulla facta discussione in bonis patris. Et comprobatur iste intellectus, seu istud dictum, ex notatis per Angel. authent. de restit. in vers. ex illo suppleri, collat. 8. cujus verba, quia non ita ad manum habeatis librum illum Angeli, hic inserti, quæ sunt talia: Nota diligenter istum text. quod ille, qui rogatus est de restituendo quidquid ex hæreditate supererit, quod si alienat tres partes, et aliquid tangit de quarta, vel etiam aliena totam quartam; quod ita demum fideicommissarius potest agere contra possessores illius quartæ, si rogatus de restituendo non habet de patrimonio suo tantum, quod fideicommissario ex patrimonio hæredis satisfieri possit; et iste text. videtur singulariter limitare l. fin. §. sed quia, C. communia de legat. quæ dicit, quod res, quæ subjacent restitutioni ex voluntate defuncti in conditionis eventum, si alienantur per hæredem, possunt vindicari, existente conditione, per fideicommissarium; nam istud est verum, quando rogatus de restituendo non habet de patrimonio suo tantum, quod satisfacere possit fideicommissario pro his, quæ alienavit. Per hanc litteram, quod an sit verum cogitabis: quia videtur debere dici contrarium, sive habeat, sive non; ratio, quia si diceremus, quod posset hæres satisfacere de suo patrimonio, jam posset fideicommissario, qui est creditor, solvi aliud pro alio; cum fideicommissario debeat species per testatorem relicta in conditionis eventum, et secundum hoc, posset hæres dare aliam speciem in recompensationem illius, vel æstimationem, quod videtur absurdum, ut in l. 2. d. si cert. pet. et ad istum §. posset responderi, quod res alienatæ per heredem consistebant in pondere, vel mensura, ita quod in suo genere recipiebant functionem, et ideo devenitur ad determinationem istius §. sed ubi non recipiunt functionem in suo genere, tunc non sequitur absurditas prædicta, et fideicommissarius res alienatas vindicare poterit, etiamsi hæres habeat, unde satisfacere possit: hæc Angelus. Vel dic, quod quando pater recepit res matris dotales æstimatas, procedat, quod in ista lege dicitur, quod non admittatur filius ad res vendicandas, si alienatæ fuerunt per patrem; nisi in subsidium, patre non existente solvendo, ut in l. in rebus 30. in principio, et ibi Gloss. in verbo æstimate, C. de jure dot. et quod in isto casu procedat, quod hic dicitur; secus tamen esset, quando res dotalis non fuit æstimata. Et ut reducatur ista lex ad jura communia, ita quod non corrigantur, et ut evitetur absurditas, tenendi videntur isti primus, et tertius, et quartus intellectus; licet videantur aliquatenus divinatorii. Et ista lex facit ad questionem, quod si pater ex pecunia filiorum primæ uxoris emit prædia, de quibus postea fecit majoratum in filium secundæ uxoris, quod tenebit majoria, et tantum debebitur filiis primi matrimonii pecunia; ad quod etiam facit, quod notat Bald. in §. peu. column. 4. de his qui feud. dare poss. ibi. et nota, quod in feudis non refert cujus pecunia, etc. vide ibi. Et an in casibus, in quibus patre existente solvendo non possit agi contra possessores honorum, requiratur, quod filius faciat fieri excussionem in bonis patris, antequam agat contra possessores rerum alienatarum? Vide quod in simili dicit Paul. de Cast. in l. fin. in principio, D. de eo, per quem factum erit, super text. in verbo solvendo non fuerit, ubi dicit, quod ubi à lege non datur forma contra quem ex his prius teneatur agere, quod tunc sufficiat agenti scire, illum non esse solvendo, narrando id in libello, et fidem facere, quod ille non est solvendo, et sufficiet.*

(10) Entonce. Adde l. cum à matre 14. cum Gloss. ibi, C. de rei vind. et quid si filii faciant inventarium? Vide Gloss. in l. fin. §. in computatione, C. de jure delib. et ibi eleganter per Alber. Bald. et Alex. Et intellige istam legem, et similes, quando factum patris defuncti esset obligatorium, ex quo contra defunctum posset competere actio, vel exceptio; nam aliàs posset hæres contravenire, ut dicit gloss. notabilis, et ibi Bart. in l. Lucius, D. solut. matrim. Et quid si pater alienaret bona subjecta restitutioni, veluti bona majoris, vel feudalia? an filius hæres patris possit contravenire, et illa petere? Ang. in l. filiusfamilias, §. cum pater, D. de legat. 1. dicit, quod res subjacenti restitutioni, ex eo quod est alienari prohibita, si alienetur contra prohibitionem testatoris, non poterit revocari per heredem: quod tamen limitat, et intelligit, nisi hæres fuerit institutus solum in sua legitima; quia tunc, secundum eum, revocat rem alienatam, cum debeat habere legitimum siue omni gravamine, l. quoniam prioribus 32. C. de inoffic. testam. conjuncta dict. l. cum à matre, de quo tamen ultimo dic, ut plenius per Gloss. in dict. l. cum à matre, et Alber. et Alex. in dict. §. in computatione: et contra id, quod primo loco dicit Ang. facit l. 1. et 2. C. si quid in fraud. patron. per quas leges Bart. in l. 2. C. de inoffic. donat. dicit, quod quando hæres non habet à defuncto illud, quod necesse sibi habet reliquere, potest tunc venire contra factum defuncti: facit etiam gloss. notabilis in cap. 1. §. hoc quoque, super verb. investire, de success. feud. quod in feud. paterno, quod filius non habet à patre, sed à genitoribus, non tenetur stare facti defuncti, cujus hæres est: et ibi videas per Andr. de Iser. et in cap. 1. ad fin. qui success. teneant. et in cap. 1. an agnatus, vel filius, et vide etiam que tradit Jaso in consil. 56. 3. volum. Sed nihilominus tenendum videtur, quod filius, qui adivit hæreditatem patris, non possit revocare rem à patre alienatam de bonis feudatilibus, vel majoris, vel aliàs restitutioni subjectis: relebatur tamen conficiendo inventarium, ut non obligetur ultra vires hæreditarias ad standum facti defuncti, ut in dict. §. in computatione, tenet Bald. in l. qui se patris, column. 6. C. unde liber. Si verò non facit inventarium, excluditur filius hæres universalis in totum, ac si pater vendidisset fundum filii non prohibendum alienari à Principe, vel testatore, neque alias subjectum restitutioni, secundum Bald. ibidem in principio column. 7. Si verò filius esset pro parte hæres, pro ea parte repletur à vendicando, ut in dict. l. cum à matre; non tenebitur tamen, si fecit inventarium, ultra vires hæreditarias, ut plene declarat Bald. et alii, in dicto §. in computatione: vide ibi per eos, et adde ad prædicta Decium consilio 183. col. 5. vers. ad abundantem tamen cautelam, et poteris in ista materia inducere bonum text. cum Gloss. ibi in l. si patronus 5. in princ. D. si quid in fraud. patron. quod pro parte hæres, si non fecit inventarium, repellatur etiam pro ea parte, quæ non est hæres; sed totius est eicere, quod tunc à vendicando tantum repellatur pro parte; et si facti inventario hæreditas in nullo sit solvendo, in nullo excludetur à vendicando. Et tenendum est menti unum, quod pulchre dicit Alber. in dict. §. in computatione, column. penult. versic. si autem emptor, quod si interest filii, habere fundum venditum à patre, propter interesse affectionis, ut quia fuit progenitorum, ut in l. si in emptionem 33. D. de minor. quod tunc facti inventario, non debet repelli filius hæres à vendicando, quia non debet sentire damnum propter inventarium; sed tenebitur emptori de evictione, licet habeat solum debitum bonorum subsidium, vel minus; sed non tenebitur ultra vires hæreditarias. Tenendum est semper menti hoc dictum propter auctoritatem Alber. et quia multoties venit in practica in bonis antiquæ majoriæ ad quæ habetur affectio; forte tamen in practica non posset obtineri. Quid autem si pater non alienavit, sed consentit alienari? Vide Bald. in §. hoc quoque, column. fin. de success. feud. et D. de regul. jur. 1. aliud 160.

(11) Pleytos derechos. Adde l. ea quæ à patre 7. C. de restit. milit. et l. venditrici 5. C. de rebus alien. non alien. et l. si ab eo 7. C. de liber. causa: et quando successor teneatur stare facti prædecessoris, vide per Albericum in l. digna vox, C. de legib.

LEY XXV. — Como la cosa comprada de los bienes del huérfano, deve ser obligada a el; e los bienes de aquellos que han a dar pecho, o renta al Rey. son obligados a ella (a).

Comprada seyendo alguna cosa de los bienes de algun huérfano menor de catorze años, aquella cosa siempre finca obligada (f) al huérfano, fasta que cobre

aquelel precio, por que la compro. Otrosi dezimos, que si alguno fuere tenuto de dar algund tributo (2) al Rey (b), que todos sus bienes deste fincan obligados al Rey (3) (c), fasta que paguen aquel tributo. Eso mismo dezimos, que todos los bienes de aquellos que cogen los pechos del Rey (d), o que fazen algunos pleytos (4) de arrendamientos con el, o de otra manera qualquier, para recabdar sus derechos, como de suso diximos (5), le fincan obligados (6), fasta que cumplan aquel pleyto que pusieron con el. Pero los bienes de la muger (7) del que tal pleyto fiziesse, assi como su dote, o los bienes que fuessen della propriamente, non se entiende que fincan obligados por tal razon (e).

(a) L. 6, tit 19, lib. 3 del F. R.

(b) (c) Al Estado, no al Rey.

(d) Contratas celebradas con el Gobierno á nombre del Estado para la recaudacion de ciertas rentas públicas.

(e) L. 61 de Toro.—L. 3, tit. 11, lib. 10 de la N. R.

LEY XXV.—Res ex pecunia pupilli comparata, est ei tacite donec pecunia sibi solvatur, obligata: idem de bonis tributarii, seu collectoris, aut arrendatoris jurium Regis; bona tamen dotalia, aut propria uxoris ejus, non sunt ob hoc obligata Regi. Hoc dicit.

(1) Finca obligada. Adde l. idemque 7. D. qui pignor. in pign. hab. et Gloss. in l. quamvis, C. de pignor. et l. 5. in princ. D. de rebus eorum, ubi quod et hoc procedit etiam, si ex pecunia unius pupilli ematur pro altero pupillo: et adde quæ dixi in l. 19. tit. 5. ead. Partita.

(2) Tributo. Adde l. 1. C. si propter public. pensitat. et l. 1. C. in quibus causis pignus, vel hypot. tacit. contr. et approbatur hic opinio Jacob. de Raven. dicentis, omnia bona, et non tantum prædium tributarium esse obligata; et reprobatur opinio Petri intelligentis de solo prædio tributario, prout refert Albericus in dict. l. 1. Et adverte, quia Alber. in l. 2. ejusd. tit. videtur intelligere hoc, quando tributa debentur ratione rei; secus dicit de collectis, et oneribus, quæ imponuntur personæ pro rebus. Sed cum ista lex Partitarum indistincte loquatur, videtur indistincte intelligenda, qualitercumque tributum debeatur Regi: et facit pro hoc, quia ut dicit Joan. de Plat. in l. 1. C. de annon. et tribut. in rubr. tributum dictum est, quod nunc per singulas tribus exigebatur, sicut nunc per singula territoria, et antiqui sumptus, quos dabant populi, tributum nominaverunt. Pro dicto tamen Alberici facit quod notat Gloss. in l. 1. §. 1. in verbo pendant, D. de publicar. et vectig. quæ assignans differentiam inter vectigal, ut tributum, dicit, quod tributum præstat ratione soli propria possidentibus, et dicitur etiam census: et quod quotiens lex tractat de tributis, ponit de possessionibus, et possidentibus, qui coguntur ea præstare; quam gloss. dicit valde notabilem Bald. in cap. 1. in fin. de milit. vasal. qui contum. est, et istud idem, quod Alber. voluit Gloss. in dict. l. 1. cum exponit, censentur, id est census, hoc est, tributum præstant. Sed tenendum videtur, quod dixi, cum istud nomen tributum sit generale ad omnia tributa, ut in cap. 2. de censib. et in cap. magnum 28. 11. quæst. 1. Et an fiscus propter tributa præferatur cuicumque creditori, vide Gloss. et Bald. in dict. l. 1. C. si propter public. pensitat.

(3) Obligados al Rey. Idem dic de decimis respectu Ecclesiæ, cui debentur, secundum Alber. post Jacob. de Raven. in l. 1. C. in quibus caus. pign. vel hypot. tacit. cont. qui allegat Gloss. in cap. si quis laicus, 16. quæst. 1. quæ non loquitur de omnibus bonis. Abb. etiam in cap. tua novis, col. 2. in gloss. 1. de decim. tantum intelligit, quod possessio sit obligata pro decimis.

(4) Algunos pleytos. Adde l. 2. C. de privil. fisci, et l. 2. C. in quibus caus. pign. tacit. contrah.

(5) Diximos. Suprà eod. l. 25. in fin.

(6) Obligados. In delictis tamen fiscus non habet tacitam hypothecam, nisi lata sententia, vel nisi delinquatur circa administrationem fiscolem, secundum Bart. et ibi Joan. de Plat. in fin. l. C. pæn. fiscal. credit. præfer. lib. 10. Bart. in l. aufertur, §. fiscus, D. de jure fisci, et in l. post contractum, D. de donat. Moderni in l. rescriptum, in

princ. D. de pactis, ubi latè per Alex. Et an bona contrahentis cum Ecclesiâ sint ei tacite hypothecata, vide Alber. quod non, in dict. l. 2. C. in quibus caus. pign. vel hypot. tacit. contr. dicens, nullibi hoc esse expressum; quod bene facit ad ea, quæ dixi in l. 19. tit. 8. supra eadem Partita: idem tenet Bald. in l. fin. col. 5. C. de Sacros. Eccles. dicens, quod hoc fallit in casu §. scire, in authent. de non alien. aut permut. collat. 2. scilicet, quando emphytheota Ecclesiæ prædium emphytheoticum deterioravit.

(7) Los bienes de la muger. Hoc etiam de jure communi, etiam in causa primipilari erat statutum, ut l. 1. C. de privil. fisci, excepta dote mulieris, quæ propter administrationem primipilarem erat obligata ut in l. satis notum 4. C. in quibus caus. pign. vel hypot. tacit. contrah. et etiam bona filiorum, ut in l. fin. C. de primipilo, lib. 12. et dicitur Primipilarius, qui primum vexillum in acie portat, ut dicit Joan. de Plat. in rubrica C. de primipilo, lib. 12. et ita etiam declaratur in l. 16. tit. 9. 2. Part. ubi ille hodie dicitur *Alferez*. Et rationem, quare isto casu dos uxoris, et bona filiorum sunt obligata, vide per Abb. in cap. ex parte, de consuet. ubi dicit, quod Primipilarii dicuntur, qui deferebant primipila, id est, prima tela in bello; et propter magnum periculum, quod in eis vertebatur, cum erant primi in bello, fuit inducta ista specialitas, ut si condemnati (eo quod pravè se gesserunt in officio) non habeant undè solvant, possit manus extendi ad dotem uxoris, et bona filiorum; et quæd, secundum Nicol. de Matere, fuit statutum, ne propter genitus uxoris, et filiorum malè gereret officium: ex quo inferi ibi Abb. ad validitatem statutorum Florentiæ, ut bona uxorum, et etiam filiorum, et ipsi filii possent capi, quando patres fallunt, quod vulgò dicimus *alzarse*: vide ibi per eum.

LEY XXVI.—Quando los bienes de la madre son obligados a los hijos; e los del testador, a los que han de recibir las mandas; e la casa, o naue, o otra cosa, por lo que se gasto en repararla (a).

Marido (1) de alguna muger finando, si casasse (2) ella despues con otro, las arras, e las donaciones (3), que el marido finado le ouiesse dado en saluo fincan a sus hijos (4) del primer marido; e deuen las cobrar, e auer despues de la muerte de su madre: e para ser seguros destes los hijos, fincanles por ende obligados, e empeñados (5) calladamente (b) todos los bienes de la madre. Eso mismo dezimos que seria, si muriesse el marido de alguna muger de quien ouiesse hijos, e teniendo ella en guarda a ellos, e a sus bienes, se casasse otra vez; que fincan entonce (6) todos los bienes de la madre obligados a sus hijos, e aun los de aquel (7) con quien casa, fasta que ayan guardador, e que les den cuenta, e recabdo de lo suyo. Otrosi dezimos, que los bienes de cada vn ome que fiziesse mandas en su testamento, que fincan obligados (8) a aquellos a quien fizo las mandas, fasta que sean pagados dellas. E aun dezimos, que si algun ome rescibiesse de otro marauedis prestados, para guarnir alguna naue, o para refazerla, o para fazer (9) alguna casa, o otro edificio, o para refazerlo; que qualquier destas cosas en que fuessen metidos (10), o despendidos los marauedis, fincan obligadas calladamente (c) a aquel que los empresto.

(a) L. 15 de Toro.—L. 7, tit. 4, lib. 10 de la N. R.

(b) (c) Es decir, hipotecados tácitamente por ministerio de la ley.

LEY XXVI.—Mulier secundò nubens restituet filiis prioris mariti arras, et donaciones, quas ei prior maritus dedit; ad quod sunt ejus bona tacite obligata pignori; et si filii, et eorum bona erant sub tutela ejus, etiam bona secundum viri sunt eis tacite obligata. Item bona testatoris sunt legatariis obligata. Item et domus, navis, et alia res facta, vel facta de creditoris pecunia, sunt mutuanti obligata. Hoc dicit.